

Alexander Burger

(* 1922)

Alexander Burger sa narodil 20. apríla 1920 na Gemi v dedinke Ratkovské Bystré. Táto poľnohospodárska oblasť bola počas hospodárskej krízy hladovou dolinou, a tak si mladý Alexander hľadal uplatnenie inde. Naskytla sa mu sladká cesta učňa v tornaľskej cukrárni. Dobrodružné srdce ho po skončení školy zaviedlo preč z už oklieštenej vlasti. Dodnes známou balkánskou migračnou cestou sa dostal až na blízky východ. Tam si ho ako československého emigranta s už francúzskym pasom našla odvodová jednotka a vstúpil do armády. Z čerstvo dospelého muža sa na fronte stal znenazdajky gulometník. Zúčastnil sa obrany Francúzska, na čas sa presunul do Anglicka, aby sa neskôr do Francúzska vrátil opäť. Počas celej vojny prežil nekonečné dni bez možnosti oddychu, no jeho bojovný duch ostal sklamaný malým bojovým nasadením. Po vojne sa vrátil do Československa, kde si opäť musel nájsť prácu. Jeho znalosť angličtiny mu pomohla uplatniť sa v tradičnej firme Odkolek. Len škoda, že pieseň „Já mám holku od Odkolků“ si pred komunistami veľmi pospevovať nemohol...

Aktivita 1: Bez práce nie sú koláče

Cieľová skupina:

študenti strednej školy

Časová dotácia:

45 + 60 minút

Téma:

príbehy 20. storočia, veľká hospodárska kríza, financie, hospodárstvo, finančná gramotnosť

Cieľ:

Poukázať na závislosť hmotnej kvality života od hospodárskej situácie v krajine. Spoznať firmy, ktoré prežili naprieč historickým vývojom Československa. Vnímať svoje okolie. Podporovať spolupatričnosť pri chode rodiny.

Pomôcky:

tabuľa, kartóny, papiere, farby, počítače

Postup:

1. časť: Staré dobré „Made in Czechoslovakia“ (45 minút)

- Učiteľ si so žiakmi zopakuje poznatky o hospodárskej situácii v Československu, vzniku hospodárskej krízy a jej dopade na obyvateľov.
- Žiaci vyhľadajú ikonické značky, ktoré preslávili ešte predvojnové Československo a fungujú doteraz, či už súvisle, alebo značku po rokoch niekto obnovil.
- Po rozdelení do šiestich skupín si každý tím vyberie jednu firmu/spoločnosť a z výtvarných potrieb vytvorí jej logo, vyrobí výrobok, respektíve jeho obal.
- Na záver jednotlivé skupiny prezentujú pred celou triedou výsledky svojej práce.

2. časť: Ako sa robí na chlieb? (60 minút)

- Každý zo žiakov dostane úlohu nájsť si brigádu aspoň na krátku chvíľu.
- Po mesiaci učiteľ pokračuje v aktivite. Žiaci tentokrát vyrobí logo spoločnosti, v ktorej pracujú. Ak ho firma ešte nemá, môžu nejaké vymyslieť.
- Predstavia ostatným spoločnosť a prácu, ktorú v nej vykonávajú. Je dôležité, aby sa žiaci nehanbili za druh svojej brigády.
- Keďže každý už dostal nejakú výplatu, respektíve vie, koľko si mesačne zarobí, bude musieť urobiť nákup.
- Cez on-line nakupovanie si žiaci vyklikajú zoznam reálnych vecí, ktoré oni sami za celý mesiac spotrebujú – potraviny, veci do školy, oblečenie. Nesmú presiahnuť výšku svojich reálne zarobených peňazí, pričom počítajú s tým, že od rodičov dostanú len strechu nad hlavou bez stravy a hmotnej podpory.
- Každý predstaví ostatným výsledok, či by vedel zo svojho zárobku nakúpiť všetko, čo potrebuje, a ostalo by mu dosť peňazí na zábavu či iné potreby.

Reflexia:

Žiaci postupne diskutujú na otázky: Aké je hospodárske zloženie vášho blízkeho okolia? Ako náročné bolo získať brigádu? Ako si pri hľadaní postupoval/a a kto ti pomáhal? Čo si vieš z brigádnického príjmu sám/sama zabezpečiť a odbremeniť tým rodičov? Myslíš si, že tvoja námaha v práci je oproti ostatným dobre a spravodlivo ocenená? Ako veľmi si musel pozmeniť svoje nákupné plány vzhľadom k výške svojho príjmu? Poznáš vo svojom okolí ľudí, ktorí musia pracovať vo viacerých zamestnaniach alebo odišli pracovať do zahraničia, aby užívali svoju rodinu?

Aktivita 2: Migranti všade navôkol

Cieľová skupina:

žiaci základnej školy, študenti strednej školy

Časová dotácia:

120 minút

Téma:

príbehy 20. storočia, migrácia, empatia, politická geografia, nepokojné zóny

Cieľ:

Správne rozoznávať pojmy a aspekty súvisiace s migráciou. Orientovať sa vo svetovom dianí. Rozlišovať medzi realitou a demagógiou v spoločnosti. Uvedomiť si skutočnosť pokojného života na Slovensku a porovnať to so životom v nedemokratických krajinách. Pochopiť konanie ľudí v ohrození života.

Pomôcky:

tabuľa, farebné papiere, batoh, kôš, počítač, internet

Postup:

1. časť: Spoznávanie významu pojmu migrácia a pojmov s ňou súvisiacich (20 minút)

- Žiaci sa rozdelia na štyri skupiny podľa kladných odpovedí na tieto otázky:
 1. Chceš ísť študovať do zahraničia?
 2. Chceš ísť pracovať či žiť do zahraničia?
 3. Chceš odísť do iných miest Slovenska kvôli práci, štúdiu či lepšiemu životu?
 4. Chceš študovať, pracovať aj žiť tu, kde si teraz?
- Každý z danej skupiny povie, kam by chcel ísť, respektíve prečo by zostal. Členov skupiny jeden až tri označíme slovom „migrant“. Následne vysvetlíme tento pojem ako aj ostatné pojmy týkajúce sa migrácie: emigrácia, imigrácia, utečenec, vnútorná a vonkajšia migrácia.
- Žiakom zadáme úlohu nájsť v rozprávaní pána Burgera úseky jeho života, v súvislosti s ktorými by sa dali použiť spomenuté pojmy.
- Na záver tejto časti učiteľ vysvetlí pojmy azyl a doplnková ochrana.

2. časť: Utečenci (30 minút)

- Žiaci dostanú dva papiere. Na jeden z nich napíšu zoznam vecí, ktoré by si zbalili, ak by museli utiecť z domu. Nech rátajú s tým, že si môžu vziať len to, čo sami ponosú, pričom pôjdu po rôznom teréne.
- Žiaci prečítajú, čo by si zobrali. Učiteľ zapisuje prečítané veci na jednu stranu tabule. Papier vhodia do pripraveného batoha.
- Na druhý papier inej farby si napíšu zoznam vecí, ktoré majú, bez ktorých by vedeli prežiť a vzdať sa ich. Priebeh je ako pri prvom papieriku, ibaže tento vhodia do koša.
- Triede položíme otázku: Aké môžu byť dôvody úteku z domova?
- Rozdelíme žiakov do šiestich skupín. Každá z nich dostane iný dôvod úteku: vojna, náboženský fundamentalizmus, prenasledovanie štátom, postavenie žien, zmena klimatických pomerov, prírodné pohromy.
- Každá skupina vytvorí mapu štátov, z ktorých ľudia utekajú kvôli danému dôvodu, a nájde konkrétne príklady.
- Svoje výsledky prezentujú ostatným skupinám.

3. časť: Interview so zástupcom utečencov na Slovensku a slovenským emigrantom (60 minút)

- Každý žiak si pripraví po jednej otázke pre utečenca na Slovensku a súčasného slovenského emigranta.
- Učiteľ pozve na živú diskusiu človeka, ktorý utiekol zo svojej krajiny a ostal na Slovensku, a následne na on-line diskusiu niekoho, kto emigroval zo Slovenska, a stále žije v zahraničí.
- Do diskusie sa žiaci aktívne zapájajú pripravenými otázkami, respektíve takými, ktoré z nej postupne vyplynú.

Reflexia:

Žiaci sa snažia diskutovať o nasledujúcich otázkach: Myslíte si, že aj vy budete niekedy migrantmi? Koľko ľudí na Slovensku žiada o azyl? Hrozí na Slovensku situácia, že by sa z nás stali utečenci? Poznáte niekoho z vášho okolia, kto emigroval? Videli ste naživo (okrem dneška) utečenca?